

μου ἐκστρατεύει καὶ συλλαμβάνει αἰχμαλώτους, διὰ νὰ ἐλευθερώνη αὐτοὺς ὕστερον ἢ σύζυγός του ;

Ὁ Ὀλαφ, ὡσεὶ ἀπὸ ὕπνου ἐγειρόμενος, εἶπε θυμοειδῶς.

— Σιώπα, Οὐλβι, σιώπα ! γνωρίζεις ὅτι ἡ κυρία σου κοιμᾶται, τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς ;

— Αὐθέντα μου, κάνεις δὲν εἶναι εἰς τὸν κοιτῶνα ἀκολουθεῖ με, καὶ θὰ πεισθῇς ἅμα ἰδὼς διὰ τῶν ἰδίων σου ὀφθαλμῶν.

Ἀφοῦ εἶπε ταῦτα ἡ τροφὸς, πεποιθυῖα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ὠδήγησε τὸν Ὀλαφ εἰς τὸν κενὸν κοιτῶνα τῆς Ἑρμελίνδης.

— Αἶ ! ὠραία μὰ τὴν ἀλήθειαν ὑποδοχὴ ἔχεν εἰς τὸν σύζυγον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπανόδου τοῦ ἀπὸ τοῦ πολέμου, εἶπε τὸ ἄπιστον πλάσμα. Ἄ, πιστεύσον με, ὅ,τι εἶδον δὲν ἦτο φάντασμα, ἀλλὰ πράγματι ἀνθρώπινον ὄν λύχνον φέρον, καὶ διεισδύον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἐν ᾧ περιμένει αὐτὴν ὁ εὐνοούμενός τῆς, ὁ ἀπὸ τῆς Μεσημβρίας αἰχμάλωτος !

— Σιώπα, γύναι, εἶπεν ἡ βαρεῖα τοῦ Ὀλαφ φωνή ! Μὴ ἀπαγγεῖλῃς λέξιν κατὰ τῆς γυναικὸς μου τῆς τόσο ἀγνῆς καὶ ἀγίας, διότι ἄλλως δι' αὐτῆς μου ταύτης τῆς χειρὸς παραυτίκα θὰ ἀποθάνῃς ! Ὁ ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὁμιλεῖς, εἶναι γέρον, ἱερεὺς τῆς θρησκείας τῆς Ἑρμελίνδης !

— Καὶ χωρὶς ἄλλο θὰ τῷ δώσῃς τὴν χάριν καὶ διὰ μεγάλων τιμῶν θὰ τὸν τιμήσῃς. Ὁ πατήρ σου λοιπὸν θὰ ᾔῃαι ὁ τελευταῖος τῶν ἡρώων ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Ὀδίνου· σὺ δέ, Ὀλαφ, θέλεις νὰ ψάλλῃς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Οὐρανὸν τῶν Χριστιανῶν ;

— Οὐδέποτε ! οὐδέποτε ! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ὑάρλος. Ἀγωμεν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἅς ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς.

(Ἀκολουθεῖ).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΥΠΟ

I. E. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΟΥ

φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλ. ΙΖ'.)

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΠΕΡΙ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

I

Προεισαγωγή.

Ἔπος, μέλος καὶ δράμα, ἰδοὺ τὰ τρία εἶδη τῆς ποιήσεως· ἕκαστον τούτων εἰς διαφόρους ἀνεφάνη ἐποχάς.

Καὶ πρῶτον μὲν, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν βασιλειῶν, ἐποχῆς καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι ἐτέρποντο ἀκούοντες τὸν ῥαψῳδόν, διηγούμενον ἐμμέτρως καὶ μεθ' ἀπλοῦς ἀπαθείας καὶ γαλήνης παλαιᾶς παραδόσεις καὶ ἀνδραγαθείας τῶν προπατόρων των, ἤκμασε τὸ ἔπος. Τὸ ἐλληνικὸν ἔπος εἶναι οἷον φωτογραφία τοῦ βίου καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀρχαιοτάτων ἐκείνων χρόνων.

Μετὰ τοῦτο, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν δημοκρατιῶν, ἐν αἷς ἕκαστος μὲν ἄνθρωπος, μετὰ πολιτικούς κλονισμοὺς, θέλει νὰ ἐπιδεικνύῃ τὰς ὁρέξεις καὶ ὁρμάς του, οἱ δὲ ποιηταὶ ἐνθουσιῶντες ἐρευνῶσι τὰς ἐνδοτάτας ἵνας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, παρήχθη τὸ μέλος.

Τὸ μέλος διαφέρει τοῦ ἔπους.

α'.) Κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν, διότι τὸ μὲν ἔπος ἀπαγγέλλεται καὶ δὲν ᾄδεται ὡς τὸ μέλος.

β'.) Κατὰ τὴν οὐσίαν, διότι τὸ μὲν ἔπος ἱστορεῖ, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, πράξεις ἢ παραδόσεις παλαιάς, ἐν ᾧ τὸ μέλος διερμηνεύει τὰ αἰσθήματα τὰ ἤδη κατέχοντα τὴν καρδίαν τοῦ ποιητοῦ.

γ'.) Καθότι τὸ μὲν ἔπος εἶναι μακρόν, τὸ δὲ μέλος σύντομον· καὶ

δ'.) Καθ' ὅτι τὸ μὲν ἐμβαθύνει εἰς τὰ διηγούμενα, ἐν ᾧ τὸ μέλος, ἵνα καὶ κατὰ Πίνδαρον εἴπωμεν «Δράττεται τὰς ἄκρας κορυφάς.»

Τὸ μέλος εἰς δύο διαιρεῖται γένη. Εἰς τὴν χορικὴν μελικὴν ποιήσιν, καὶ εἰς τὴν τῶν Λεσβίων μελοποιῶν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη διακρίνεται τῆς δευτέρας, καθότι τὰ ποιήματα τῆς μὲν

ἤδοντο ὑπὸ χοροῦ¹⁾ ἐν ᾧ τῆς τῶν Λεσβίων μελοποιῶν ἤδοντο πρὸς λύραν ὑφ' ἐνὸς μόνου²⁾.

Κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ μέλους ἀνεφάνη τὸ δράμα!

Τὸ δράμα εἶναι εἶδος ποιήσεως, παριστάνον τὰς πράξεις γιγνομένας ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐκτελέσεως, ἐν ᾧ τὸ ἔπος διηγεῖται τὰς πράξεις ἀναμιμνήσκον αὐτὰς εἰς τοὺς ἀκροατάς, ὡς πάλαι ποτὲ γενομένας.

Τὸ ἔπος πρὸς τὸ δράμα ἔχει ὡς ἡ ἀκοὴ πρὸς τὴν ὄρσιν· διότι ὁ ἐποποιὸς ἐξ ἀκοῆς ἤκουσε τὰ πράγματα καὶ ὁ ἀκροατὴς διὰ τῆς ἀκοῆς λαμβάνει γνῶσιν τῶν γενομένων, ἐν ᾧ ὁ δραματικὸς ὑπονοεῖται παρὼν εἰς τὴν πρᾶξιν, τὴν ἀντελείφθη διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ δὲ θεατὴς βλέπει αὐτὴν γιγνομένην. Ὅσῳ, λοιπὸν, καθαρώτερα καὶ ζωηρότερα εἶναι τὰ αἰσθήματα τῆς ὁράσεως τῶν τῆς ἀκοῆς, τοσούτῳ καὶ ἡ δραματικὴ ποίησις τῆς ἐπικῆς.

Τὸ δράμα διαφέρει προσέτι τοῦ ἔπους κατὰ τὸ μέγεθος, διότι ὁ ἐποποιὸς δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ὅσῳ θέλει πρὸς πλειοτέραν ἐξήγησιν τῶν ἐν τῷ ἔργῳ του, ἐν ᾧ ὁ δραματικὸς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ πονήσῃ ἔργον τοσούτῳ σύντομον, ὥστε νὰ διαρκέσῃ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ὥρας τινὰς τῆς ἡμέρας.

Πρὸς τούτοις, ὁ ἐποποιὸς δύναται νὰ μεταφέρει τὸν ἀκροατὴν τοῦ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον πόλιν, ἐν ᾧ ὁ ἀρχαῖος δραματοποιὸς ὤφειλε νὰ διατηρῇ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν θεατῶν τὴν αὐτὴν σκηνὴν, ἀπὸ τῶν προοιμίων μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ δράματος· ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου ἐποίησεν ὁ Αἰσχύλος εἰς τὰς Εὐμενίδας, μεταγαγὼν τὴν σκηνὴν ἀπὸ Δελφῶν εἰς Ἀθήνας. Ἐπὶ δ' ἀπαραίτητος ὁρος διὰ τὸν δραματοποιόν, ἦτο καὶ ἡ ἐνότης τῆς πράξεως, δι' ἧς ὁ ἐποποιὸς ἀρίστο πάντῃ ἐλεύθερος.

Τὸ δράμα ἐγεννήθη ἐκ τῆς μελικῆς χορικῆς ποιήσεως.

II

ΠΕΡΙ ΧΟΡΟΥ.

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὰ τοῦ χοροῦ.

Ὁ χορὸς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἦτο ὁ

μόνος πυρὴν τῆς τραγωδίας· τοῦτο βλέπομεν καὶ εἰς τὰ ἐπισωθέντα δράματα τοῦ Αἰσχύλου, ἐν οἷς τὸ πλεῖστον, καὶ οὐδὲν ἦττον τὸ κυριώτερον, κατέχουσι τὰ χορικά ἄσματα.

Πρὸ τοῦ Αἰσχύλου, ὁ χορὸς συνέκειτο ἐκ πεντήκοντα προσώπων, ὁ Αἰσχύλος ὁμῶς ἡλάττωσε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, καὶ παρεδέχθη εἰς ἕκαστον τῆς τετραλογίας τοῦ δράματος δώδεκα χορευτάς, δηλ. τὸ ὅλον τεσσαράκοντα ὀκτώ. Ὁ δὲ Σοφοκλῆς, καταργήσας τὰς τετραλογίας, παρεδέχθη καὶ χορὸν ἐκ πεντεκαίδεκα προσώπων.

Ὁ χορὸς εἶναι τὸ ὠραιότατον, τὸ δυσκολώτατον, καὶ τὸ σπουδαιότατον μέρος τῆς τραγωδίας· διότι ἐν αὐτῷ συγκεφαλαιοῦνται ἡ μουσικὴ, ἡ ποιητικὴ καὶ ἡ ὀρχηστικὴ τέχνη. Ὁ ποιητὴς σὺν τῷ ἄδειν ἐδίδασκε τὸν χορὸν καὶ τὸ ὀρχεῖσθαι¹⁾.

Τρία δὲ τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ.

α) ἡ στροφή — β) ἡ ἀντίστροφος — γ) ἡ ἐπωδός. Καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα ἔχουσι τὰ αὐτὰ μέτρα καὶ τοὺς αὐτοὺς ῥυθμούς, τὸ δὲ τρίτον εἶναι ἰδιόμελον.

Φέρεται ὅτι εἰς ἕκαστον τῶν ἁσμάτων τούτων, ὁ χορὸς ἄλλως ἐκινεῖτο· ἐνεκα τούτου διαφοραὶ ἐγεννήθησαν γνῶμαι. Καὶ τις τούτων φρονεῖ ὅτι ψάλλον τὴν στροφήν ὁ χορὸς, ἐβαίνειν ὀρχούμενος ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, εἰς τὴν ἀντίστροφον, τανάπαλιν, εἰς δὲ τὴν ἐπωδὸν, ἱστάμενος· ἐπέρα ὅτι τὴν μὲν στροφήν ἤδε τὸ ἐν ἡμιχόριον, τὴν ἀντίστροφον τὸ ἕτερον, τὴν δ' ἐπωδὸν, ἅπας ὁ χορὸς· οἱ δὲ σοφώτεροι ὁμολογοῦσιν ὅτι οὐδὲν περὶ τούτου μέχρι σήμερον γνωστὸν ἐστί.

Φρονοῦμεν ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἔχουσι δίκαιον, διότι καὶ ἡμεῖς οὐδαμοῦ ἠδυνήθημεν καθ' ἕκαστα περὶ τούτου νὰ εὕρωμεν.

Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ χοροῦ, ἐξελέγετο ὁ χορηγός, ὀφείλων νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν λειτουργίαν τῆς χορηγίας. Διτταὶ δὲ αἱ λειτουργεῖαι.

α) αἱ συνήθεις ἢ αἱ ἐγκύκλιοι, καὶ

β) αἱ ἐκτακτοί.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐλέγετο ἐγκύκλιος, διότι ἐγένετο ἐτησίως ἐν τισιν ἐορταῖς· ἡ δὲ, ἐκτακτος διότι ἐκτάκτως παρουσιάζετο ἡ ἀνάγκη αὐτῆς ὡς εἰς τὴν τριηραρχίαν.

Ὁ χορηγὸς ἐξελέγετο ὑπὸ τῆς φυλῆς αὐτοῦ.

(1) Εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ἀναχθῶσι καὶ οἱ ὕμνοι.

(2) Ἀδτὴ ὁμοιάζει τῇ σημερινῇ λυρικῇ ποιήσει.

(1) Δι' ὃ καὶ οἱ Δραμ. ποιηταὶ χοροδιδάσκαλοι ἐκαλοῦντο.

— Οὗτος εἶχε καθήκον νὰ ἐξεύρη τὸν χορὸν, νὰ δαπανήσῃ διὰ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖον αὐτοῦ, μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς διδασκαλίας, νὰ τῷ παράσῃ τὰ πρὸς τὴν φωνὴν ἀρελιμώτερα ἐδέσματα, νὰ μισθοδοτῇ, καὶ νὰ ἔχῃ οἶκημα δι' αὐτὸν (τὸ καλούμενον χορηγεῖον)* τούτων πάντων ἡ δαπάνη συνεποσοῦτο εἰς δύο (2) τάλαντα ὡς ἐγγιστα.

Ἔνεκα τῆς τότε παιδεραστίας μετὰ μεγάλῃς δυσκολίας ἐδίδοντο πρὸς τὸν χορηγὸν οἱ νέοι. Οὐδεὶς ἐκ τῶν καὶ μόλις ἀποζώντων γονέων, ἐπέτρεπε τῷ υἱῷ του νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν χορηγόν* ἔνεκα τούτου ὁ Σόλων ἐνομοθέτησε οὐδεὶς μὴ ὑπερβάς τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος νὰ ἐκλέγῃται χορηγός* ὁ νόμος οὗτος ὀλίγα μόλις ἔτη ἐφυλάχθη¹⁾.

Ἡ ὅλη τέλος ἐπιτυχία τοῦ δράματος ἐξήρτητο ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ χοροῦ, δι' ἧς καὶ μεγίστη προσοχὴ κατεβάλλετο ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ.

Ὅταν ὁ χορὸς κατὰ τρεῖς εἰσῆρχετο διὰ τῶν κάτω παρόδων εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἐλέγετο — κατὰ ζυγὰ εἰσῆσαν — ὅτε δὲ κατὰ πέντε — κατὰ στέλχους.

Ἡ πρώτη εἰσοδὸς τοῦ χοροῦ ἐλέγετο πάροδος, ἡ ἐξ ἀνάγκης τοῦ δράματος ἐξοδὸς, μεταστασις, ἡ μετὰ ταύτην εἰσοδὸς, ἐπιπάροδος, καὶ ἡ τελευταία ἐξοδὸς, ἀφοδος.

III

ΙΑΙΩΣ ΠΕΡΙ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Ὅροι τεχνικοί.

Δύο ἦσαν αἱ ἐορταὶ τοῦ Διονύσου, ἡ μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος — ἡ εὐφρόσυρος — ἡ δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμῶνος — ἡ πένθιμος. — Ἐκ μὲν τῆς πρώτης ἐγεννήθη ἡ Κωμῳδία, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας ἡ Τραγωδία.

Ὁ Θέσπις, ἀναβιβάσας, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, εἶναι ὁ πατὴρ τῆς τραγωδίας, εἶναι δηλ. ὁ πρῶτος τὸ τοιοῦτο εἶδος τῆς ποιήσεως ἐπινοήσας. Ἄν δὲ μεταγενέστεροι αὐτοῦ ἐκάλουν καὶ ἐβελτίωσαν, τοῦτο κατ' οὐδὲν δύναται νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν αὐτοῦ. Γνωστὸν ἤδη ἡμῖν πρὸς τούτοις, ὅτι ἀπὸ

τοῦ Θέσπιδος μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Αἰσχύλου, ὁ χορὸς ἐξετέλει τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Τραγωδίας* ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὅμως, ἐτέθη εἰς λόγον ἀντίστροφον πρὸς τοὺς ὑποκριτάς. Ὅσῳ δηλ. ἐπληθύνοντο οἱ ὑποκριταί, καὶ κατὰ συνέπειαν ἤξανεν ὁ διάλογος, τοσούτῳ ἤλαττοῦτο τὸ ᾄσμα* ἐπὶ τέλους δὲ ὁ χορὸς κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς νῦν ὀρχήστρας¹⁾ ὡς καὶ ἐκ τῶν τελευταίων δραμάτων τοῦ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου βλέπομεν.

Οὕτω λοιπὸν ἡ τραγωδία, γεννηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θέσπιδος, ἀνεντάρχη καὶ ἐκαλλωπίσθη ὑπὸ τῶν τριῶν ἀπαραμύλλων ποιητῶν Αἰσχύλου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου.

Ἡ τραγωδία, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, ἔχει σκοπὸν νὰ κινήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ εἰς *ἔλεον* καὶ *φόβον** ἅπαντα τὰ ἀρχαῖα δράματα δὲν ἀπολουθούσι κατὰ πόδας τὸν κανόνα τοῦτον, διότι ἄλλα μὲν εἶναι *ἐλεεινὰ* (ὡς ἡ *Ἐκάβη*) ἄλλα δὲ *φοβικά* (ὡς ὁ Προμηθεὺς τοῦ Αἰσχύλου) καὶ τινὰ εἶναι συγκεκραμένα (ὡς ἡ *Μήδεια*, ἔνεκα τῆς ὁποίας λίαν ἐδοξάσθη ὁ Εὐριπίδης).

Ἐκαστὸς τῶν τριῶν μεγάλων δραματικῶν ποιητῶν εἶναι δεινὸς εἰς τὸ εἶδος του. Ὁ Αἰσχύλος φοβερὸς* ὁ Εὐριπίδης, (ὃν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης παθητικώτατον ὀνομάζει) εἶναι παθητικός, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἐλεεινός* ὁ δὲ Σοφοκλῆς αἰδινός ἢ θεογραφῆσαι.

Παθητικὸν λοιπὸν δράμα εἶναι τὸ ἐξεγείρον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου.

Ἐλεεινόν, τὸ διαγείρον τὸ αἶσθημα τοῦ ἔλεου.

Ἡθικόν, τὸ περιγράφον ἀκριβῶς τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνων ὧν οἱ χαρακτῆρες εἶναι λεπτότατα διαγεγραμμένοι.

Τὰ παθητικὰ δράματα εἶναι καὶ τὰ ἀριστα* διότι, ὡς πᾶς τις γνωρίζει, ἡ δραματικὴ ποίησις εἶναι μιμητικὴ, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅσῳ ὁ ποιητὴς προσκολλᾶται εἰς τὸν χαρακτῆρα, τοσούτῳ καὶ ἐπιτυγχάνει. Ὅπου ὅμως φῶνοι πολλοί, ἐκεῖ καὶ ἀτέχνια μεγάλη.

Ὁ ποιητὴς δράματος ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃ ὑπόθεσιν ἀπαισιόλογον, καὶ κύρια πρόσωπα ἱστορικά, ὧν τὰ ὀνόματα περιτρέχοντα εἰς τὰ χεῖλη τοῦ λαοῦ νὰ ἐμποιῶσι σέβας ἢ φόβον* τέλος

(1) Ἰδε Ἀρχ. Λογ. Πανταζῆ. Σελ. 1077.

(1) Δηλ. εἰς τὰς διδασκαλίας τῶν δραμάτων, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν μελοδραμάτων.

τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ δράματος πρέπει νὰ περιέπεσαν ἄκοντα εἰς ἀτυχίαν ἢ ἀμαρτίαν· τὰ ἀγαθὰ πρόσωπα ¹⁾ δὲν εἶναι προσφυῇ πρὸς τὸ δράμα.

Δεσμός καλεῖται τὸ μέρος τοῦ δράματος ἐν ᾧ ἐντείνεται τῆς δραματικῆς πράξεως ἡ δύναμις, δηλ. αἱ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως παρεμβαλλόμεναι δυσκολίαι· ἄριστον εἶναι τὸ δράμα τὸ ἔχον πολλοὺς δεσμούς. Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι δεινός, ἐν ᾧ ὁ Αἰσχύλος οὐδὲ κἂν γνωρίζει τοῦτον.

Περιπέτεια καλοῦνται αἱ αἰφνίδιαι μεταβολαὶ τῆς καταστάσεως τῶν προσώπων εἴτε ἀπὸ δυστυχίας εἰς εὐτυχίαν, εἴτε τάνάπαλιν ²⁾. **Περιπετειώδη** δὲ λέγονται τὰ δράματα ἐκεῖνα ἐν οἷς περιπέτειαί πολλαὶ εὐρίσκονται. Ἄρισται εἶναι αἱ συμβαίνουσαι μετ' ἀναγνωρίσεως ³⁾. Εἰς τοῦ Αἰσχύλου τὰ δράματα οὐδεμίαν ἴσως περιπέτειαν δύναται τις νὰ εὔρῃ· τὰ τοῦ Σοφοκλέους εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, περιπετειώδη, παράδοξον δὲ πῶς ὁ Εὐριπίδης σπανίως μεταχειρίζεται τὸν δραματικώτατον τοῦτον ὅρον.

Ἐραγώριον ἢ δραματικὸν καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ὅταν αἱ πράξεις περαίνονται ἀληθῶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ οὐχὶ κατὰ διήγησιν καὶ ἀπαγγελματικῶς. Καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ὅρον ὁ Σοφοκλῆς εἶναι δεινός.

Στιχομυθία λέγεται, ὅταν οἱ ὑποκριταὶ ανταγωνίζονται στίχον πρὸς στίχον. Ὁ Σοφοκλῆς μεταχειρίσθη καὶ ἡμιστίχιον.

Ῥήσεις ἀπλαῖ λέγονται, ὅταν πολλοὶ στίχοι ἀπαγγέλλωνται περὶ ἀφηρημένων πραγμάτων. **Ἀγγελικαὶ** δὲ, ὅταν Ἄγγελος διηγῇται τι σύμφωνον ὡς πρὸς τὴν ἐντάσιν τοῦ δράματος.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΟΥ (CORSET).

Καταγωγή τοῦ στηθοδέσμου. Τὸ ἐνδυμα τοῦτο ἦτον ἄγνωστον εἰς τὰς γυναῖκας τῆς ἀρχαιότητος· αἱ ἑλληνίδες καὶ αἱ ῥωμαῖαι ἔφερον ἐσθήτας σμικρὸν τι περισφιγμένας κατὰ τὴν

ζώνην, αἱ δὲ πλουσιώτεραι μεταχειρίζοντο ταινίαν μεταξωτὴν, ὅπως ὑποστηρίξωσι τὰ στήθη καὶ περισφιγῶσι τὴν ὀσφύν· ἐπὶ δὲ τῆς ταινίας ταύτης ἐπεδείκνυν τὸν χρυσόν, τοὺς πολυτίμους αὐτῶν λίθους καὶ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἡ πολυτέλεια πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς φιλαρεσκείας. Αἱ γαλλίδες, μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος, ἠγνόουν τὸν στηθοδέσμον, οἱ δὲ πρῶτοι στηθοδέσμοι, ὡς λέγουσι, ἐκομίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἰσαβέλλας τῆς Βαυαρίας καὶ τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς, ὅπως καλύψωσι τὰς δυσμορφίας αὐτῶν καὶ ὑποστηρίξωσι τὸ ἐκ τῶν ἡδονῶν ἐξησθενημένον αὐτῶν σῶμα. Βραδύτερον ἐγενέκευσε τὸν συρμόν τοῦτον ἐν Γαλλίᾳ Αἰκατερίνη ἡ τῶν Μεδίκων, αἱ δὲ γυναῖκες, ἀγνοοῦσαι τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τοῦ ἐνδύματος τούτου, παρεδέχθησαν ἑκτοτε τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τέσσαρας ὅλους αἰῶνας, ὁ στηθοδέσμος ἔκαμε φρικτὴν καταστροφὴν τοῦ γυναικείου πληθυσμοῦ· ἦτο δὲ χρεια τῶν φώτων τοῦ 18 αἰῶνος ὅπως ἐγκαταλειφθῇ. Ἀλλὰ φεῦ! κατὰ τὸ 1810, ὁ στηθοδέσμος συνεπίεσε καὶ πάλιν τὸ πλατυνθὲν στήθος τῶν κυριῶν, οἱ δὲ ἄνδρες ἐφάνησαν λίαν ἀνόητοι, λίαν βάρβαροι, εὐρόντες ἀξιέραστον τὴν μὲ στηθοδέσμον γυναῖκα. Συνήθως οἱ συρμοὶ δὲν διατηροῦνται πλέον μηνῶν τινῶν, ἀλλ' ὁ συρμός τοῦ στηθοδέσμου ἐξαιρετικῶς ὑφίσταται ἀπὸ 60 ἥδη ἐτῶν, μετ' ἀνηκαύστου ἐπιμονῆς, ὥστε σήμερον ἀντὶ κόρης, ἥτις ἤθελε γίνεαι ὡραία γυνή, ὁ στηθοδέσμος παρουσιάζει ἡμῖν κούκλαν ἄνευ χρώματος, ἄνευ χαρίτων, ἄνευ δυνάμεων, ἄνευ υἱείας· ἀντὶ δὲ γυναικός, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γόνιμος μήτηρ, παρουσιάζει ἡμῖν σφῆκα πνευστιῶσαν εἰς τὴν ἐλαχίστην κόπωσιν, πλάσμα ἐστερημένον στήθους, ὅπως διαθρέψῃ τὸ κάτισχνον αὐτοῦ τέκνον.

Εἶναι ἀληθέστατον, ὅτι ἅπαντες οἱ λαοὶ ἔχουσι συρμούς μὴ συμβιβάζομένους πρὸς τὴν φιλοκαλίαν, ἡ δὲ κατὰ συνθήκην ὡραιότης εἶναι πάντοτε εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὴν πραγματικὴν ὡραιότητα. Γελῶσιν αἱ ὡραῖαι ἡμῶν ἀναγνώστριαι διὰ τὴν φρικτὴν συνήθειαν τὴν ἐξαναγκάζουσιν τὰς γυναῖκας τῶν Ἰνδῶν νὰ διατρυπῶσι τὸ διάφραγμα τῆς ῥινὸς αὐτῶν, ὅπως περάσωσι κρίνον· ἐμπαίζετε, φίλαι, τὸ πλατὺ φέλιον, ὅπερ αἱ γυναῖκες τῶν Βεδουϊνῶν φέρουσιν εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κνήμης· εὐρίσκετε τερατώδη τὰ μακρὰ ὦτα ἅτινα ἐπεμηκύνθησαν ἐκ τῶν βαρέων ἐνωτίων· ψιθυρίζετε πονηρῶς

(1) Ὡς ὁ Σωκράτης, ὁ Χριστὸς κτλ.

(2) Ἔστι δὲ, περιπέτεια μὲν ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραγματοποιημένων μεταβολή . . . Ἄριστ. ποιητ.

(3) Αὐτόθι.